

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»

МУСІЄНКО ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА

УДК 336.717:71

ІНВЕСТИЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ

Спеціальність 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Суми – 2012

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Державному вищому навчальному закладі «Українська академія банківської справи Національного банку України».

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор *Васюренко Олег Володимирович*, Університет банківської справи Національного банку України (м. Київ), проректор.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент *Колодізев Олег Миколайович*, Харківський національний економічний університет, завідувач кафедри банківської справи;
кандидат економічних наук, доцент *Майорова Тетяна Володимирівна*, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, завідувач кафедри банківських інвестицій.

Захист дисертації відбудеться «_____» _____ 2012 р. о _____ год.
на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 55.081.01 у Державному вищому навчальному закладі «Українська академія банківської справи Національного банку України» за адресою: 40000, м. Суми, вул. Петропавлівська, 57, зала засідань вченої ради.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України» за адресою: 40000, м. Суми, вул. Покровська, 9/1.

Автореферат розісланий «_____» _____ 2012 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. М. Бурденко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасні умови динамічного розвитку фінансового ринку зумовлюють важливість стабільного функціонування такої його специфічної ланки, як ринок цінних паперів. Український ринок цінних паперів нерозривно пов'язаний із міжнародними фінансовими ринками, та, з огляду на низькі конкурентоспроможність, волатильність та спекулятивність, є найбільш уразливим сегментом вітчизняної фінансової системи. Фінансова нестабільність, яка характерна для діяльності більшості учасників фінансового ринку, посилює значення інвестиційних операцій банків. Невизначені умови зовнішнього та внутрішнього середовищ, у яких сьогодні працюють банки, впровадження сучасних методів конкурентної боротьби, вимагають від них адекватних підходів до організації інвестиційно-орієнтованої діяльності на ринку цінних паперів, а саме стратегічних напрямів реалізації інвестиційної діяльності банків на ринку цінних паперів з урахуванням фінансового забезпечення, визначення та впровадження комплексу заходів щодо зниження фінансових ризиків. Отримання науково обґрунтованої відповіді на питання, як розвинути інвестиційно-орієнтовану діяльність банків на ринку цінних паперів у частині розробки відповідних рекомендацій, стає дедалі більш актуальним.

Значний внесок у розвиток теорії інвестування здійснили такі представники різних економічних шкіл та наукових напрямів, як А. Сміт, А. Пігу, Д. Рікардо, Г. Марковіц, Д. Міль, Дж. М. Кейнс. Особливості інвестиційної діяльності банків (ІДБ) на ринку цінних паперів у контексті розробки методологічних підходів до підвищення її ефективності знайшли своє відображення у вітчизняних роботах А. А. Пересади, Б. Л. Луціва, О. В. Васюренка, О. М. Колодізева, Т. В. Майорової, які опрацьовували науково-методичну базу управління на рівні як макро-, так і мікроекономіки. Основні підходи та напрями реалізації управління портфелем цінних паперів банку найбільш ґрунтовно висвітлені у роботах В. А. Гончаренко, Г. І. Великоіваненко, К. Ф. Черкашиної, О. В. Бражко, П. П. Маслянка, Я. М. Міркіна та інших. Вивчення опублікованих наукових праць у контексті досліджуваного питання дозволило зробити висновок, що значна частина завдань стосовно реалізації інвестиційно-орієнтованої діяльності банків залишається недостатньо розробленою у науковому та практичному аспектах. У цьому зв'язку виникає необхідність розвитку підходів до методичного забезпечення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів, комплексного аналізу її реалізації та обґрунтування методичних рекомендацій щодо функціонування банків на вітчизняному ринку цінних паперів. Наукова та практична актуальність зазначених питань обумовили вибір теми дисертаційної роботи, визначили мету, завдання та її зміст.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до плану наукових досліджень Харківського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ) у рамках теми «Регіональні аспекти функціонування банківської системи та її вплив на розвиток економіки Харківського

регіону» (номер державної реєстрації 0109U008864), де автором визначено групу фінансових показників для оцінки інвестиційно-орієнтованої діяльності на прикладі банків Харківського регіону, та при виконанні в Державному вищому навчальному закладі «Українська академія банківської справи Національного банку України» теми «Сучасні технології фінансово-банківської діяльності в Україні» (номер державної реєстрації 0102U006965), до якої включено пропозиції автора щодо визначення системи чинників, які впливають на реалізацію інвестиційно-орієнтованої діяльності банків.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних основ, розвиток науково-методичного забезпечення та удосконалення практичних рекомендацій щодо інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів.

Поставлена мета зумовила доцільність вирішення таких завдань:

- дослідити сутність поняття «інвестиційно-орієнтована діяльність банків» на ринку цінних паперів;
- обґрунтувати класифікаційні ознаки та багатомірність видового складу інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів;
- виявити особливості процесу інвестиційно-орієнтованої діяльності банків;
- визначити основні тенденції зміни узагальнюючих показників діяльності банків на ринку цінних паперів;
- здійснити аналіз впливу факторів на процес інвестиційно-орієнтованої діяльності банківського сектора;
- провести оцінку результативності інвестиційно-орієнтованої діяльності вітчизняних банків;
- визначити методичні основи впровадження оптимізаційного менеджменту при формуванні портфеля цінних паперів банку;
- розробити методичний підхід до визначення доцільності проведення інвестиційно-орієнтованої діяльності банку на ринку цінних паперів;
- обґрунтувати методичні рекомендації щодо здійснення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків з урахуванням фінансового забезпечення її реалізації.

Об'єктом дослідження є процес інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів України.

Предметом дослідження є теоретико-методичне забезпечення та практичні аспекти інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів України.

Методи дослідження. У процесі виконання дисертаційного дослідження було використано такі методи дослідження: теоретичне узагальнення та порівняння – для розкриття економічного змісту і сутності основ категорійного апарату інвестиційно-орієнтованої діяльності банків, уточнення окремих понять; статистичний та графічний аналіз – для аналізу, порівняння і наочного відображення статистичних даних з метою дослідження сучасних умов функціонування інвестиційно-орієнтованої діяльності банків; методи математичного моде-

лювання – для визначення основних тенденцій інвестиційно-орієнтованої діяльності банків у розрізі періодів та оцінки впливу факторів на процес реалізації інвестиційно-орієнтованої діяльності вітчизняних банків; загальнонаукові методи пізнання, такі як: аналіз, синтез, оптимізація, системність – для розробки методичних підходів до вдосконалення інвестиційно-орієнтованої діяльності вітчизняних банків.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативно-правові документи з питань регулювання банківської діяльності, офіційні дані Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Державної служби статистики України, фінансова звітність окремих банків, матеріали Асоціації українських банків. Теоретичною базою дисертаційного дослідження стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, матеріали науково-практичних конференцій з питань діяльності банків на ринку цінних паперів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розвитку існуючих, обґрунтуванні та розробці нових науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо здійснення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів.

Найбільш вагомими науковими результатами дисертаційного дослідження:

вперше:

- запропоновано науково-методичний підхід до визначення прийнятної частоти виходу банку на ринок цінних паперів, у якому забезпечується врахування обсягу витрат щодо формування портфеля цінних паперів банку, зважених показників їх дохідності та обсягів власного капіталу банку, що дозволяє розглядати різні умови здійснення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів з оцінкою впливу на таку діяльність з боку регулятора;

удосконалено:

- процедуру формування стратегії хеджування фінансових ризиків при здійсненні інвестиційно-орієнтованої діяльності банку на ринку цінних паперів. Стратегія визначає цілі хеджування фінансових ризиків та напрями прийняття управлінських рішень щодо інвестування;
- науково-методичні рекомендації щодо ефективної інвестиційно-орієнтованої діяльності банку, які базуються на співставленні зміни значень обсягів власного капіталу банку відповідно до очікуваного ефекту від впровадження цінних паперів, що, на відміну від існуючих, дозволяє обрати різновиди цінних паперів у портфелі банку згідно з отриманими підсумками його діяльності протягом звітного періоду;
- науково-методичні положення визначення доцільності виходу банку на ринок цінних паперів з певним різновидом цінних паперів, відмінністю чого є врахування обраних цінних паперів за ознакою їх ризиковості, виду та ступеня дохідності, що дозволяє сформулювати ефективний портфель цінних паперів банку;

набули подальшого розвитку:

- економічний зміст поняття «інвестиційно-орієнтована діяльність банків на ринку цінних паперів», під якою пропонується розуміти діяльність банків, що реалізується шляхом виконання операцій з цінними паперами в процесі прийняття інвестиційних рішень, і на основі ефективно сформованого ресурсного забезпечення спрямована на отримання максимального прибутку від її реалізації в умовах нормативних обмежень та ризикового характеру банківської діяльності;
- система класифікаційних ознак видового складу операцій банку з цінними паперами, що визначає можливості з удосконалення ефективності інвестиційно-орієнтованої діяльності банків, і яка, на відміну від існуючих, дозволяє виокремити структурні компоненти інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на вітчизняному ринку цінних паперів;
- методичний підхід до оцінки рівня інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів, який визначає параметри впливу факторів на інвестиційно-орієнтовану діяльність вітчизняних банків, що, на відміну від існуючих підходів, дозволяє обґрунтувати результативність її реалізації за рахунок виокремлення фінансових показників.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці теоретичних, методичних підходів, спрямованих на вдосконалення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків та доведенні їх до рівня практичних рекомендацій. Основні положення дисертаційної роботи, які мають прикладний характер, знайшли застосування в роботі конкретних банків, що підтверджується відповідними довідками. Так, зокрема: узагальнений підхід до поетапного формування ефективного портфеля цінних паперів банку при реалізації інвестиційно-орієнтованої діяльності прийнято в роботі ПАТ «РЕАЛ БАНК» (довідка від 17.10.2011 № 08-0618/2727); процедура аналізу визначення доцільності виходу банку на ринок цінних паперів відповідно до розгляду умов впровадження цінних паперів – у практичній діяльності Харківського обласного управління АТ «Ощадбанк» (довідка від 03.11.2011 № 01-10/3690); методичний підхід до використання експрес-оцінки аналізу динаміки та структури портфеля цінних паперів банків – у роботі АТ «Фортуна-банк» (довідка від 31.10.2011 № 1261/01). Теоретичні положення та окремі практичні розробки, що містяться в дисертації, використовуються в навчальному процесі Харківського інституту банківської справи УБС НБУ при викладанні дисциплін: «Аналіз банківської діяльності», «Вексельний обіг у банках», «Банківська система» (довідка від 26.10.2011).

Особистий внесок здобувача. Всі результати дослідження, які викладені в дисертації і виносяться на захист, отримані автором самостійно і є його науковим доробком. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті положення, які є результатом особистих досліджень автора.

Апробація результатів дисертації. Результати дисертаційного дослідження були оприлюднені й отримали схвальну оцінку на науково-практичних конференціях, серед яких: Міжнародна наукова конференція «Научная мысль информационного века – 2007» (м. Дніпропетровськ, 2007 рік), I Всеукраїнська

науково-практична конференція «Сучасний стан та перспективи розвитку банківської справи в Україні» (м. Львів, 2007 рік), IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток фінансово-кредитної системи України: здобутки, проблеми, перспективи» (м. Львів, 2008 рік), IX Міжнародна науково-практична конференція «Стан і проблеми оподаткування в умовах світової фінансової кризи» (м. Донецьк, 2009 рік), XIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України» (м. Суми, 2010 рік), V Міжнародна науково-практична конференція «Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків» (м. Черкаси, 2010 рік), Міжнародна науково-практична конференція «Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика» (м. Суми, 2008 і 2011 роки).

Публікації. Результати дисертації відображено у 20 наукових працях загальним обсягом 6,22 друк. арк., з них особисто автору належить 4,96 друк. арк., у тому числі 10 публікацій опубліковано у наукових фахових виданнях, 10 публікацій – в інших виданнях.

Структура і зміст роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний обсяг дисертації складає 201 сторінку комп'ютерного тексту, у тому числі 9 таблиць, розміщених на 7 сторінках, 32 рисунки на 19 сторінках, 8 додатків на 28 сторінках, список використаних джерел на 18 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну і практичну цінність отриманих результатів, наведено інформацію про їхню апробацію.

У першому розділі «**Теоретичні основи інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів**» розглянуто основні науково-теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів, визначено класифікаційні ознаки та багатомірність видового складу інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів та обґрунтовано основні складові забезпечення процесу реалізації інвестиційно-орієнтованої діяльності банків.

За результатами розгляду інвестиційної діяльності банків автором обґрунтовано, що операції банків на ринку цінних паперів посідають вагоме місце (рис. 1). На первинному ринку цінних паперів обсяг операцій банків складає 28,7 % у загальному обсязі операцій інших учасників. Обсяг інвестиційних операцій на вторинному ринку дорівнює 25 % у загальній структурі реалізованих біржових контрактів.

Вищезазначене свідчить про істотну участь банків у процесі функціонування вітчизняного ринку цінних паперів та визначає їх дієвими учасниками його розвитку. Проте в теорії банківської діяльності сутнісне значення поняття інвестиційної діяльності трактується з позиції широкого узагальнення, існує необхідність визначення стратегічних орієнтирів її реалізації, що і обумовлює розгляд поняття інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних

паперів. При проведенні теоретичного аналізу західних та вітчизняних теорій інвестування, базових положень участі банку в діяльності ринку цінних паперів, виокремлено окремі інвестиційні складові та стадії руху інвестиційного процесу (діяльність, інвестиційна діяльність, операції банків).

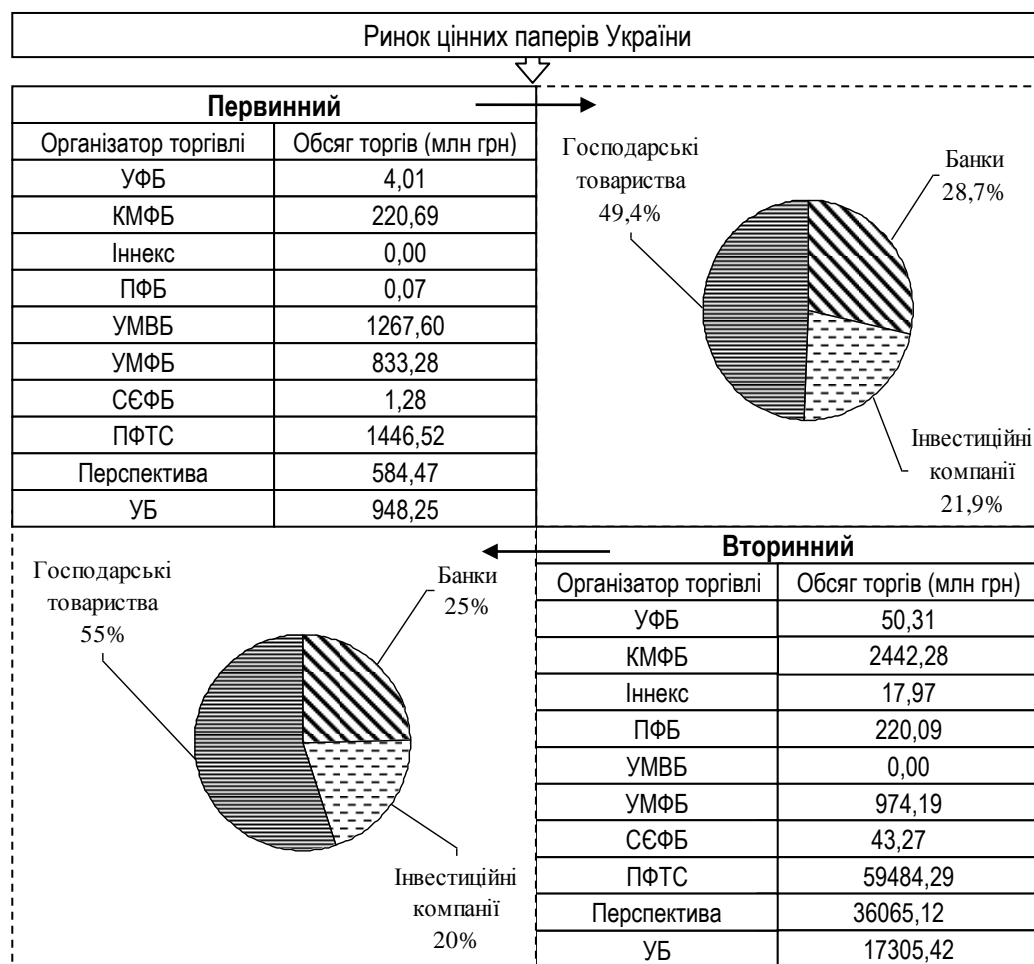

Рисунок 1 – Показники діяльності учасників ринку цінних паперів України за станом на 01.01.2011:

УФБ – ЗАТ «Українська фондова біржа»; КМФБ – ВАТ «Київська міжнародна фондова біржа»; Іннекс – ПрАТ «Фондова біржа «ІННЕКС»»; ПФБ – ПрАТ «Придніпровська фондова біржа»; УМВБ – ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа»; УМФБ – ЗАТ «Українська міжнародна фондова біржа»; СЄФБ – ВАТ «Східноєвропейська фондова біржа»; ПФТС – ПрАТ «Фондова біржа «ПФТС»»; Перспектива – ПАТ «Фондова біржа «Перспектива»»; УБ – ПАТ «Українська біржа»

Це дало змогу сформулювати поняття «інвестиційно-орієнтована діяльність банків» (ІОДБ) на ринку цінних паперів як діяльність банків, що реалізується шляхом виконання операцій з цінними паперами в процесі прийняття інвестиційних рішень, і, на основі ефективно сформованого ресурсного забезпечення, спрямована на отримання максимального прибутку від її реалізації на ринку цінних паперів в умовах нормативних обмежень та ризикового характеру банківської діяльності. Така інтерпретація поняття дозволяє визначити банківські операції з цінними паперами як базовий інструмент здійснення ІОДБ

на ринку цінних паперів, обґрунтовує важливість врахування потенційних джерел інвестиційних ресурсів та нормативних обмежень з боку регулятора, визначає вагомість прийняття стратегічних управлінських рішень щодо інвестування і формування портфеля цінних паперів при здійсненні такої діяльності банками.

При дослідженні сутності ІОДБ на ринку цінних паперів ключовим положенням стало виокремлення видового складу операцій банків з цінними паперами. Було визначено відповідну їх диференціацію, в рамках якої автором охарактеризовано основні класифікаційні ознаки, такі як професійна та непрофесійна діяльність банків, виділено групи операцій (посередницькі операції, портфельні операції, операції депозитарію, інфраструктурні операції, стратегічні операції) у межах діяльності банків на ринку цінних паперів. Таке визначення класифікаційних ознак видового складу операцій банку з цінними паперами дозволило виокремити інвестиційні операції банків на ринку цінних паперів, обґрунтувати організаційні риси (ознаки), що є загальними для тих або інших операцій та зробити кожну класифікаційну групу здатною повністю охопити види операцій, що аналізувались.

Дослідження автором особливостей управління ІОДБ на ринку цінних паперів дало можливість обґрунтувати тезу, що ефективність її здійснення значною мірою залежить від формування портфеля цінних паперів банку, перш за все, з метою хеджування фінансових ризиків діяльності банків. Існуючі проблеми структуризації процесу ІОДБ на ринку цінних паперів, а саме відсутність узгодженості потенційних напрямів вкладень інвестора з ресурсною базою та врахування факторного впливу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища та нормативних обмежень діяльності банків, обумовили необхідність визначення автором базових та додаткового етапів управління портфелем цінних паперів банку (формулювання інвестиційних цілей, узгодження інвестиційних цілей з характером ресурсної бази інвестора, формування інвестиційної політики, вибір портфельної стратегії, вибір активу та вимірювання і оцінка ефективності інвестицій). На основі систематизації підходів до класифікації фінансових ризиків автором виокремлено їх склад в контексті ІОДБ на ринку цінних паперів (ризик втраченої вигоди, ризик зниження доходності, ризик фондової біржі; селективні ризики та ризик банкрутства). Таке розмежування дало змогу розробити стратегію хеджування фінансових ризиків при реалізації ІОДБ на ринку цінних паперів, в якій було виокремлено довгострокові та короткострокові цілі хеджування (рис. 2).

Запропонована процедура формування стратегії хеджування фінансових ризиків ІОДБ на ринку цінних паперів та узгодженість напрямів її реалізації дала можливість розвинути процес прийняття інвестиційних рішень.

У другому розділі «Аналіз інвестиційно-орієнтованої діяльності банків України на ринку цінних паперів» досліджено основні тенденції зміни узагальнюючих показників ІОДБ на ринку цінних паперів, проведено аналіз впливу факторів на процес інвестиційно-орієнтованої діяльності банківського сектора та здійснено оцінку результативності реалізації інвестиційно-орієнтованої діяльності вітчизняних банків.

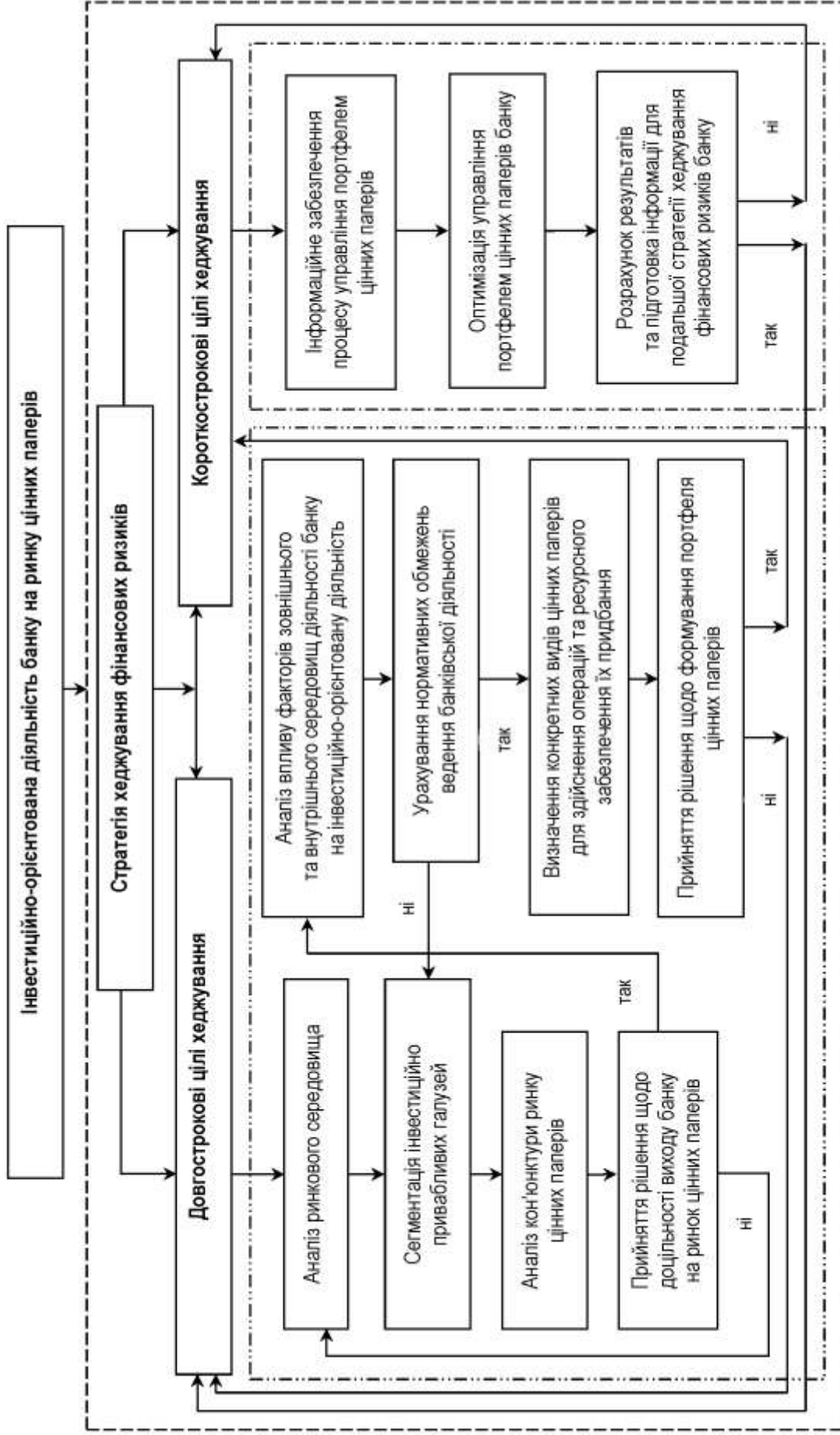

Рисунок 2 – Процедура формування стратегії хеджування фінансових ризиків інвестиційно-орієнтованої діяльності банку на ринку цінних паперів

Детальний розгляд статистичних даних розвитку ІОДБ на ринку цінних паперів свідчить, що світова фінансово-економічна криза 2008 року спровокувала зниження рівня інвестиційної активності банків, і вже за станом на 01.01.2009 загальна сума інвестиційних операцій банків з цінними паперами зменшилась на 3,1 %. Така тенденція обґрунтовується впливом кризових явищ на загальну динаміку активних операцій, в тому числі інвестиційних. З часом обсяг інвестиційних операцій банків з цінними паперами визначається динамічністю потоків, і на 01.01.2011 їх обсяг підвищився на 21,5 % у порівнянні з 2009 роком. Це обґрунтовано пріоритетністю операцій банків з державними цінними паперами як альтернативного напрямку розміщення ресурсів у контексті різкого зниження обсягів кредитування, проте, водночас, і неефективним використанням високодохідних видів цінних паперів як інструментів підвищення прибутковості активів. Проведення кореляційно-регресійного аналізу ІОДБ на ринку цінних паперів у розрізі груп банків за активами та банків Харківського регіону визначило, що найбільш вагомими серед проаналізованих показників, які мають істотний вплив на результуючий показник, є статутний капітал, кошти банків та сума резервів під операції банків з цінними паперами.

Оцінка впливу факторів на інвестиційно-орієнтовану діяльність банків Харківського регіону визначила, що найбільшого впливу з боку балансового капіталу зазнала інвестиційно-орієнтована діяльність ПАТ «МЕГАБАНК» та ПАТ «ІНПРОМБАНК». Розмір показника статутного капіталу (який є частиною балансового капіталу, але, в свою чергу, характеризується як складова ресурсного забезпечення інвестиційно-орієнтованої діяльності) істотний вплив спроектував на операції з цінними паперами ПАТ «СХІДНО-УКРАЇНСЬКИЙ БАНК «ГРАНТ», АТ БАНК «МЕРКУРІЙ» та АТ «УкрСиббанк».

Аналізуючи вплив показника «кошти банків», слід зазначити, що його прямий вплив позначився на інвестиційно-орієнтованій діяльності ПАТ «АКБ БАЗИС». Така залежність у цілому підтверджує думку автора щодо доцільності врахування як ресурсної складової забезпечення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків, так і нормативних обмежень щодо її здійснення при оцінці можливих джерел виникнення фінансових ризиків банків. При дослідженні ІОДБ було проаналізовано рейтинг банків у розрізі груп за розміром активів відповідно до динаміки портфеля цінних паперів, як основного індикатора результативності реалізації інвестиційних операцій, з використанням методу експрес оцінки (рис. 3).

За рівнем інтегрального рейтингу банків, який відображає загальну динаміку портфеля цінних паперів банку у відповідному періоді, було визначено, що загальні тенденції у розрізі груп банків за активами мають неоднозначні результати.

Найбільш високий рейтинг в періоді докризового розвитку мають банки першої групи, що пояснюється їх високим рівнем капіталізації та фінансовим потенціалом. Період фінансової дестабілізації та посткризового розвитку фінансового ринку характеризується сталістю значення інтегрального показника, що обумовлено поміркованою стратегією розміщення ресурсів в активну діяльність.

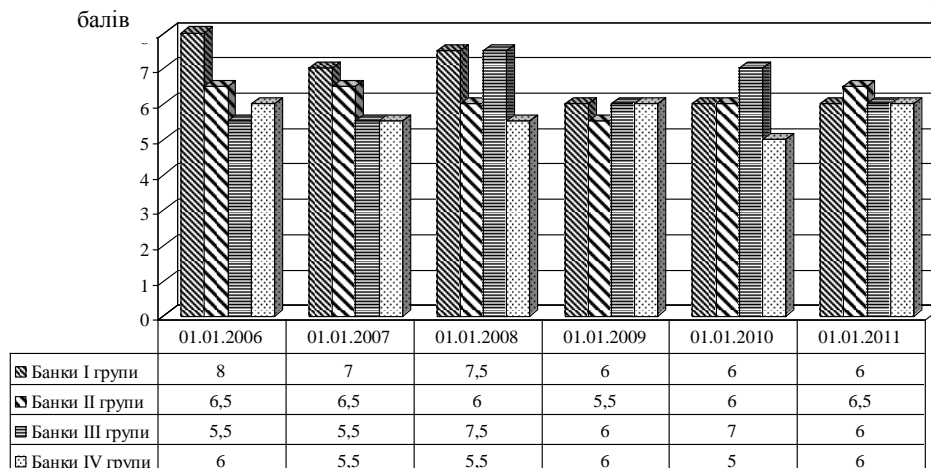

Рисунок 3 – Результати експрес-оцінки портфеля цінних паперів банків України (в розрізі груп за розміром активів)

Стосовно банків Харківського регіону, то значення рейтингу банків за динамікою зміни портфеля цінних паперів є набагато меншим, що аргументується низькими показниками інвестиційної діяльності та пріоритетністю регіональних особливостей реалізації активних операцій.

Такий підхід дозволив визначити банки, які мають високий рівень інвестиційної активності у динаміці та, відповідно, враховують пріоритетні напрями управління портфелем цінних паперів з урахуванням можливості виникнення фінансових ризиків при реалізації ІОДБ на вітчизняному ринку цінних паперів.

У третьому розділі «**Розвиток методичного забезпечення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів**» обґрунтовано методичні основи формування портфеля цінних паперів банку, наведено методичні рекомендації щодо здійснення ІОДБ на ринку цінних паперів та визначено доцільність реалізації ІОДБ з урахуванням особливостей її проведення.

На основі аналізу доцільності застосування класичної портфельної теорії для цілей формування портфеля цінних паперів банку та розгляду методичних основ здійснення ІОДБ на ринку цінних паперів автором запропоновано оптимізаційну модель формування портфеля цінних паперів банку та процедуру його формування при реалізації ІОДБ.

У роботі доведено, що запропонована оптимізаційна модель формування портфеля цінних паперів банку відрізняється від класичних підходів можливістю одночасного врахування обмежень щодо умов здійснення банківської діяльності та вартісних аспектів придбання необхідного обсягу цінних паперів. Такий підхід дозволяє значно покращити стан функціонування банку, оскільки в даному випадку запропонована автором модель сприяє отриманню більш прийнятної структури портфеля цінних паперів, виходячи з умов та обмежень щодо ведення банківської діяльності.

Автором обґрунтовано процедуру формування ефективного портфеля цінних паперів банку з метою хеджування фінансових ризиків його діяльності

на основі запропонованої оптимізаційної моделі відповідного портфеля. При цьому під ефективністю формування портфеля цінних паперів банку розуміється отримання прийнятної структури портфеля цінних паперів як розв'язку запропонованої оптимізаційної моделі формування портфеля. Таке авторське узагальнення дозволяє узгодити визначення прийнятної структури портфеля цінних паперів згідно з можливими обмеженнями ведення банківської діяльності.

Враховуючи вищенаведене, процедура визначення доцільності здійснення ІОДБ на ринку цінних паперів передбачає: розгляд доцільності здійснення ІОДБ на ринку цінних паперів з погляду конкретного банку, обрання критерію з розгляду ключових умов щодо здійснення ІОДБ на ринку цінних паперів, проведення аналізу доцільності та можливості здійснення ІОДБ на ринку цінних паперів, застосування якісних та кількісних критеріїв щодо визначення умов здійснення ІОДБ на ринку цінних паперів.

В цілому доцільність здійснення ІОДБ на ринку цінних паперів на основі врахування фінансового забезпечення її здійснення, зокрема, визначається як результатами аналізу значень обсягів власного капіталу, так і обґрунтуванням інструментів здійснення зазначеної діяльності. Це здійснюється з метою фінансової стабілізації діяльності банку за рахунок інструментів ринку цінних паперів та отримання додаткового доходу. Визначаючи критерії аналізу фінансового забезпечення можливості та доцільності реалізації ІОДБ на ринку цінних паперів було враховано об'єктивні умови її практичного проведення, де важливе значення відводиться врахуванню джерел її забезпечення.

З огляду на це автором удосконалено процедуру визначення доцільності виходу банку на ринок цінних паперів на основі врахування фінансових аспектів проведення ІОДБ (рис. 4.). Для розгляду доцільності виходу банку на ринок цінних паперів необхідним є аналіз динаміки вартості самих цінних паперів, які банк збирається застосовувати в своїй ІОДБ на ринку цінних паперів.

Можливість такого розгляду визначається тим, що саме вартісні характеристики цінних паперів у підсумку й визначають окремі складові структури власного капіталу банку. Узагальненими показниками результату діяльності банку можуть бути обрані цілий ряд показників, а саме: обсяг залучених ресурсів на депозитні рахунки, обсяги наданих кредитів, обсяги отриманого доходу тощо. Однак більш прийнятним з погляду визначення доцільності здійснення ІОДБ з урахуванням її фінансового забезпечення є розгляд змін в обсягах та структурі власного капіталу банку.

Ґрунтовність обрання саме такого показника як узагальненого підсумку діяльності банку при визначенні доцільності його виходу на ринок цінних паперів розкривається наступним: по-перше, загальний обсяг власного капіталу враховує динаміку значень отриманого банком фінансового результату (прибуток/збиток банку), що дозволяє розглядати зміну обсягів власного капіталу як результативність управління банком щодо здатності виконувати взяті зобов'язання та сталість функціонування; по-друге, у структурі власного капіталу відображаються власні акції банку та резерви переоцінки цінних паперів, що

дозволяє врахувати вплив динаміки фінансових потоків банку; по-третє, складові власного капіталу враховуються при визначенні регулятивного капіталу банку, який відіграє важливе значення при розрахунку нормативів інвестування за окремими різновидами цінних паперів.

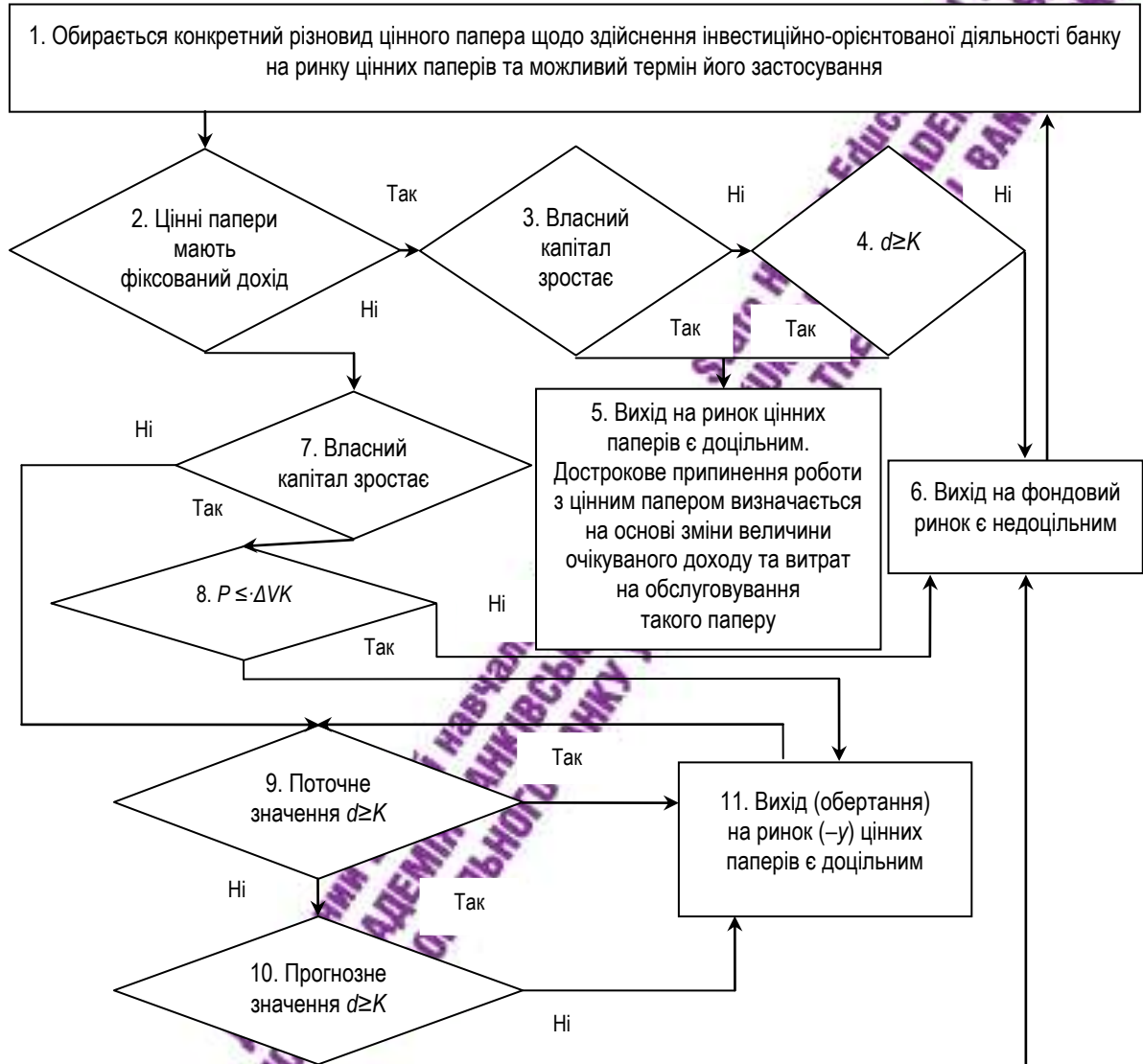

Рисунок 4 – Процедура визначення доцільності здійснення інвестиційно-орієнтованої діяльності з урахуванням фінансового забезпечення її проведення:

d – дохід від застосування цінних паперів i -го різновиду щодо здійснення ІОДБ; K – абсолютна величина змінності значень в обсягах власного капіталу банку (поточна та прогнозна); P – витрати щодо придбання цінних паперів i -го різновиду; v_i – питома вага i -го різновиду цінних паперів банку; ΔVK – зростання обсягів власного капіталу банку, яке визначається як різниця між поточною та попередньою датами визначення значень обсягів власного капіталу банку (поточне значення), або між дійсним та бажаним значеннями обсягів власного капіталу банку (прогнозне значення)

Сутність такого аналізу базується на співставленні зміни значень обсягів власного капіталу банку відповідно до витрат, пов'язаних із веденням ІОДБ в розрізі окремих різновидів цінних паперів та відповідно до значень очікуваного доходу від впровадження таких цінних паперів. У підсумку це дозволяє структурувати обрання різновидів цінних паперів щодо здійснення інвестиційно-орієнтованої діяльності відповідно до отриманих результатів діяльності банку та враховувати нормативні обмеження з боку регулятора.

ВИСНОВКИ

Функціонування банківського сектора на ринку цінних паперів є одним із пріоритетних напрямів сучасного управління банківською діяльністю, що, у першу чергу, пов'язано із важливістю вирішення питання оптимізації формування портфеля цінних паперів та визначення доцільності інвестиційно-орієнтованої діяльності банків з урахуванням фінансових аспектів її проведення в сучасних умовах.

У зв'язку з цим у дисертаційній роботі вирішено завдання поглибленого обґрунтування теоретичних основ, науково-методичного забезпечення та надання практичних рекомендацій щодо оптимізації інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів.

Основні теоретичні та практичні результати:

1. Теоретичне узагальнення основних підходів до визначення базових понять «інвестиції», «інвестиційна діяльність», «операції банків з цінними паперами» та «інвестиційні ресурси банків» дало змогу сформулювати поняття «інвестиційно-орієнтована діяльність банків на ринку цінних паперів» як діяльність банків, що реалізується шляхом виконання операцій з цінними паперами в процесі прийняття інвестиційних рішень, і, на основі ефективно сформованого ресурсного забезпечення, спрямована на отримання максимального прибутку від її реалізації на ринку цінних паперів в умовах нормативних обмежень та ризикового характеру банківської діяльності.

2. Систематизація загальних підходів до особливостей функціонування та структури вітчизняного ринку цінних паперів визначила можливість виокремлення класифікаційних ознак банківських операцій на ринку цінних паперів. Такий підхід до подання класифікаційної структури обґрунтував методичні можливості вдосконалення ефективного забезпечення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів та виокремлення методичних засад щодо вдосконалення процесу її реалізації у цілому.

3. Визначення особливостей забезпечення процесу інвестиційно-орієнтованої діяльності банків визначило необхідність розгляду методичних основ управління портфелем цінних паперів банків, що, в свою чергу, дало змогу виявити відсутність ув'язки потенційних вкладень інвестора з ресурсною базою як складової етапу управління та відсутність врахування факторного впливу чинників зовнішнього і внутрішнього середовищ. Урахування зазначених елементів управління портфелем цінних паперів банків у контексті їхньої

діяльності на ринку цінних паперів обґрунтувало необхідність у розширенні етапів управління, ефективна комбінація яких забезпечила оптимізацію інвестиційно-орієнтованої діяльності. Це, в свою чергу, обумовило необхідність визначення відповідної стратегії хеджування фінансових ризиків банків на ринку цінних паперів з відповідним розмежуванням довгострокових та короткострокових цілей.

4. Дослідження основних тенденцій зміни узагальнюючих показників діяльності банків на ринку цінних паперів дозволило виявити окремі проблемні питання їхньої інвестиційно-орієнтованої діяльності в розрізі груп за активами. Зокрема, на позитивний та негативний розвиток операцій з цінними паперами банків найбільший вплив мали такі макроекономічні показники, як валовий внутрішній продукт, прямі іноземні інвестиції та доходи населення. Така тенденція обумовила наявність прямої залежності обсягів операцій банків з цінними паперами, що реалізуються з наявною ресурсною базою. Було встановлено, що динаміка нормативних обмежень діяльності банків у розрізі активів визначила пріоритети реалізації активних операцій та сформувала динаміку коливань загального обсягу операцій з цінними паперами, що підтвердило загальні міркування щодо доцільності їхнього врахування в процесі управління інвестиційно-орієнтованою діяльністю банків.

5. Оцінка впливу факторів на процес інвестиційно-орієнтованої діяльності груп банків за активами та мережі банків Харківського регіону обґрунтувала підхід до використання кореляційно-регресійного аналізу, визначила, що показники інвестиційно-орієнтованої діяльності вітчизняних банків є залежними величинами по відношенню до сформованої системи показників, що аналізуються. Така залежність обумовила їхній безпосередній вплив на загальний обсяг інвестиційних операцій банків з цінними паперами та, в свою чергу, визначила необхідність їхнього врахування при оптимізації структури портфеля цінних паперів банків.

6. Аналіз результативності інвестиційно-орієнтованої діяльності вітчизняних банків у контексті загального розрахунку темпів приросту її показників на ринку цінних паперів та їхня систематизація в комплексний показник динаміки портфеля цінних паперів у розрізі груп банків за активами та банків Харківського регіону визначив неоднозначність коливань їхньої діяльності на ринку цінних паперів. Суттєве зниження інтегрального показника спостерігалось у кризовому та посткризовому періодах, що аргументується низьким рівнем загального портфеля цінних паперів та пріоритетністю реалізації активних операцій. Це підтвердило тезу щодо низької ефективності інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів та загалом доводить необхідність її оптимізації.

7. З метою розкриття основних напрямів вдосконалення ІОДБ на ринку цінних паперів було запропоновано оптимізаційну модель формування портфеля цінних паперів банку та процедуру формування ефективного портфеля цінних паперів. Така модель формування портфеля цінних паперів банку відрізняється від класичних підходів можливістю одночасного врахування обмежень

щодо умов ведення банківської діяльності та вартісних аспектів придбання необхідного обсягу цінних паперів, зокрема, з метою хеджування фінансових ризиків у діяльності банку, що сприяє отриманню більш прийнятної структури портфеля цінних паперів.

8. Розкриття основних складових із визначення доцільності інвестиційно-орієнтованої діяльності на ринку цінних паперів дозволило розробити логічну схему обґрунтування доцільності виходу банку на ринок цінних паперів відповідно до розгляду умов впровадження обраного для цього набору цінних паперів, що, в свою чергу, забезпечило визначення пріоритетних шляхів мінімізації фінансових ризиків банку.

9. Співставлення зміни значень обсягів власного капіталу банку відповідно до витрат, пов'язаних із веденням інвестиційно-орієнтованої діяльності в розрізі окремих різновидів цінних паперів, та, відповідно до значень імовірно очікуваного доходу від впровадження таких різновидів цінних паперів, дозволило вдосконалити схему аналізу з визначення доцільності виходу банку на ринок цінних паперів на основі врахування фінансових аспектів інвестиційно-орієнтованої діяльності. На відміну від існуючих підходів, це дозволило структурувати обрання різновидів цінних паперів щодо здійснення ІОДБ на ринку цінних паперів згідно з отриманими підсумками діяльності банку.

Розроблені підходи та рекомендації, запропоновані в контексті вдосконалення ІОДБ на ринку цінних паперів, можуть бути використані у практичній діяльності конкретних банків з урахуванням специфіки та особливостей їх функціонування.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

Публікації у наукових фахових виданнях

1. Васюренко О. В. Формування ефективного портфеля цінних паперів банку в умовах нормативних обмежень ведення банківської діяльності / О. В. Васюренко, О. М. Мусієнко // Ринок цінних паперів України. – 2011. – № 9–10. – С. 56–63 (0,56 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано етапність узагальненого підходу до формування ефективного портфеля цінних паперів банку з метою хеджування фінансових ризиків його діяльності та важливість розгляду формування портфеля цінних паперів банку в управлінні взаємодією між окремими сегментами фінансового ринку (0,32 друк. арк.).*
2. Мусієнко О. М. Методичний підхід щодо обґрунтування доцільності виходу банків на ринок цінних паперів / О. М. Мусієнко // Економічні науки : зб. наук. праць. – (Серія «Облік і фінанси»). – Луцьк : ЛНТУ, 2011. – Вип. 8 (29), ч. 3. – С. 339–347 (0,52 друк. арк.).
3. Мусієнко О. М. Науково-теоретичний аналіз ресурсного забезпечення інвестиційного процесу / О. М. Мусієнко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ). – 2011. – № 1 (10). – С. 127–129 (0,41 друк. арк.).

4. Мусієнко О. М. Оцінка ефективності інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів на основі математичного моделювання / О. М. Мусієнко, Г. О. Савченко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. – 2011. – Вип. № 1(10), ч. II. – С. 232–238 (0,61 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано необхідність кількісного виміру ступеня впливу факторів та визначення важливості застосування багатфакторного кореляційно-регресійного аналізу інвестиційно-орієнтованої діяльності банків (0,42 друк. арк.).*
5. Мусієнко О. М. Переваги та недоліки емісії єврооблігацій як інструменту формування інвестиційних ресурсів банківського сектору України / О. М. Мусієнко, Н. О. Хряпа, К. М. Гаврилiна // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – Економічна серія. – 2007. – № 755. – С. 74–77 (0,41 друк. арк.). *Особистий внесок: виявлено основні переваги та недоліки емісії єврооблігацій як інструмента формування інвестиційних ресурсів банківської системи України (0,21 друк. арк.).*
6. Мусієнко О. М. Перспективи розвитку фондового ринку України як основи інвестиційного процесу / О. М. Мусієнко, Н. О. Дюміна, С. М. Руденко // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць : у 4 т. – Т. 2. – Дніпропетровськ : ДНУ. – 2007. – Вип. 228. – С. 278–285 (0,5 друк. арк.). *Особистий внесок: визначено пріоритетні напрями розвитку ринку цінних паперів з урахуванням світових економічних тенденцій (0,36 друк. арк.).*
7. Мусієнко О. М. Роль інститутів спільного інвестування у довгостроковому розвитку економіки України / О. М. Мусієнко, М. М. Медведєв // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – Вип. №24. – С. 210–215 (0,41 друк. арк.). *Особистий внесок: порівняння різних типів фондів, аналіз рівня доходності фондів, що діють на території України та визначення рекомендацій щодо вдосконалення їх діяльності (0,36 друк. арк.).*
8. Мусієнко О. М. Теоретичні підходи до структурування видів інвестиційних операцій банків на ринку цінних паперів / О. М. Мусієнко // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Посткризовий розвиток фінансової системи України: проблеми та перспективи : зб. наук. праць. – Львів : НАН України. Ін-т регіональних досліджень. – 2011. – С. 334–343 (0,64 друк. арк.).
9. Вядрова І. М. Роль банківського сектору в галузі інвестиційного розвитку держави / І. М. Вядрова, О. М. Мусієнко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2010. – № 1 (7). – С. 119–122 (0,41 друк. арк.). *Особистий внесок: узагальнення класифікаційних ознак джерел формування інвестиційних ресурсів та визначення форм банківського інвестиційного посередництва з позиції мікроекономічного аналізу (0,21 друк. арк.).*
10. Подчесова В. Ю. Перспективи формування і розвитку інвестиційно-банківських інститутів в Україні / В. Ю. Подчесова, О. М. Мусієнко //

Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Економічна серія. – 2006. – № 719. – С. 205–207 (0,46 друк. арк.). *Особистий внесок: визначено теоретико-методичні засади діяльності інвестиційно-банківських інститутів в Україні з урахуванням основних функцій та завдань (0,22 друк. арк.).*

Публікації в інших виданнях

11. Мусиенко Е. Н. Критический анализ базовых моделей формирования, доходности и риска портфеля ценных бумаг украинских банков в условиях финансовой нестабильности / Е. Н. Мусиенко // Анализ кризисных явлений в финансовом и реальном секторах экономики Украины и Республики Беларусь (2008-2011 гг.) : сб. науч. ст. / Полесский гос. ун-т; под ред. К. К. Шебеко. – Писк : ПолесГУ, 2011. – С. 85–93 (0,46 друк. арк.).
12. Мусієнко О. М. Інвестиційний потенціал банків України: сучасний стан та перспективи розвитку / О. М. Мусієнко // Эффективность бизнеса в условиях трансформационной экономики : мат. Междун. науч.-практ. конф. – Симферополь : Крымский институт бизнеса. – 2007 р. – С. 97–99 (0,08 друк. арк.).
13. Мусієнко О. М. Інвестиційні програми розвитку регіональної економіки України як інструмент державної політики / О. М. Мусієнко // Развитие финансово-кредитной системы Украины: здобутки, проблеми, перспективи : мат. наук.-практ. конф. – Львів : ЛІБС УБС НБУ. – 2008. – С. 137–138 (0,09 друк. арк.).
14. Мусієнко О. М. Мотиви та границі банківського інвестиційного посередництва на ринку цінних паперів України / О. М. Мусієнко / Стан і проблеми оподаткування в умовах світової фінансової кризи : мат. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. – Донецьк : ДонНУЕТ ім. М. Тугана-Барановського, 2009. – С. 265–268 (0,12 друк. арк.).
15. Мусієнко О. М. Підвищення ефективності управління інвестиційним портфелем банку в умовах фінансової нестабільності / О. М. Мусієнко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. тез доп. XIII Всеукр. наук.-практ. конф. (28–29 жовт. 2010 р.) : у 2 т. – Т. 1 / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – С. 53–54 (0,08 друк. арк.).
16. Мусієнко О. М. Ресурсний потенціал як інструмент стратегічного управління інвестиційним портфелем банку в умовах посткризового періоду / О. М. Мусієнко // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : мат. V Міжнарод. наук.-практ. конф. (14–15 жовтня 2010). – Черкаси : ЧІБС УБС НБУ, 2010. – С. 54–56 (0,11 друк. арк.).
17. Мусієнко О. М. Сучасні тенденції та підвищення ефективності банківського посередництва на інвестиційному ринку / О. М. Мусієнко; зб. наук. пр. III Міжнарод. наук.-практ. конф. (15–16 трав. 2008 р.) / Українська академія

- банківської справи Національного банку України. – Суми, 2008. – С. 38–40 (0,08 друк. арк.).
18. Мусієнко О.М. Теоретичне обґрунтування сутності інвестиційно-орієнтованої діяльності банку на ринку цінних паперів / О. М. Мусієнко // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : зб. тез доп. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (26–27 травня 2011 р.) : у 2 т. – Т. 1 / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – С. 93–95 (0,08 друк. арк.).
19. Мусієнко О. М. Фінансове забезпечення довгострокового розвитку економіки як основне завдання банківської системи України / О. М. Мусієнко // Сучасний стан та перспективи розвитку банківської справи в Україні : мат. І Всеукр. наук.-практ. конф. (17–18 травня 2007 р.) – Львів. – С. 171–173 (0,11 друк. арк.).
20. Mysienko Olena. Management by credit brief-case of bank / Olena Mysienko // Научная мысль информационного века : мат. II Міжнар. наук.-практ. конф.: у 2 т. – Т. 1. «Економічні науки». – Дніпропетровськ : Наука та освіта, 2007. – С. 5–7 (0,08 друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Мусієнко О. М. Інвестиційно-орієнтована діяльність банків на ринку цінних паперів України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит. – Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2012.

У дисертаційній роботі обґрунтовані теоретичні основи, розроблені науково-методичні підходи та надані практичні рекомендації щодо здійснення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків на ринку цінних паперів. У роботі сформульовано авторське визначення поняття «інвестиційно-орієнтована діяльність банків на ринку цінних паперів»; визначено особливості структури вітчизняного ринку цінних паперів, виокремлено видовий склад операцій банків на ринку цінних паперів; визначено основні та додаткові етапи управління портфелем цінних паперів банку, розроблено процедуру формування стратегії хеджування фінансових ризиків при реалізації інвестиційно-орієнтованої діяльності банку на ринку цінних паперів. Результати дисертаційного дослідження дозволили визначити основні тенденції зміни узагальнюючих показників діяльності банків на ринку цінних паперів; провести аналіз впливу факторів на процес інвестиційно-орієнтованої діяльності банківського сектора; здійснити оцінку результативності реалізації інвестиційно-орієнтованої діяльності вітчизняних банків. У дисертації визначено методичні основи впровадження оптимізаційного менеджменту при формуванні портфеля цінних паперів банку; визначено доцільність реалізації інвестиційно-орієнтованої діяльності на ринку цінних паперів; розроб-

лено процедуру визначення доцільності здійснення інвестиційно-орієнтованої діяльності банків з урахуванням фінансових аспектів її проведення.

Ключові слова: банк, ринок цінних паперів, інвестиційно-орієнтована діяльність, портфель цінних паперів, оптимізація, ризик, управління.

АННОТАЦИЯ

Мусяенко Е. Н. Инвестиционно-ориентированная деятельность банков на рынке ценных бумаг. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08 – Деньги, финансы и кредит. – Государственное высшее учебное заведение «Украинская академия банковского дела Национального банка Украины», Сумы, 2012.

На основе проведенного анализа существующих научно-теоретических подходов к определению сущности инвестиционно-ориентированной деятельности банка на рынке ценных бумаг с учетом диалектики западных и отечественных теорий инвестирования и базовых положений участия банка в деятельности рынка ценных бумаг приведена экономическая характеристика понятия «инвестиционно-ориентированная деятельность банков на рынке ценных бумаг». В работе определены особенности структуры отечественного рынка ценных бумаг и выделен видовой состав операций банков на рынке ценных бумаг в контексте реализации инвестиционно-ориентированной деятельности.

Определены основные и дополнительные этапы управления портфелем ценных бумаг банка, комплексное сочетание которых в процессе управления позволяет минимизировать финансовые риски банка на рынке ценных бумаг. Разработана процедура формирования стратегии хеджирования финансовых рисков при реализации инвестиционно-ориентированной деятельности банка на рынке ценных бумаг, в контексте которой были выделены краткосрочные и долгосрочные цели хеджирования.

Учитывая особенности процедуры формирования стратегии инвестиционно-ориентированной деятельности банков с ценными бумагами, была обоснована важность эффективности управления портфелем ценных бумаг и определена необходимость внедрения в практику банков методических подходов к оптимизации инвестиционно-ориентированной деятельности с учетом влияния факторов, а также нормативных ограничений со стороны регулятора.

Результаты диссертационного исследования позволили определить основные тенденции изменения обобщающих показателей деятельности банков на рынке ценных бумаг, провести анализ влияния факторов на процесс инвестиционно-ориентированной деятельности банковского сектора и осуществить оценку результативности реализации инвестиционно-ориентированной деятельности.

В результате проведения критического анализа относительно целесообразности применения классической портфельной теории для формирования портфеля ценных бумаг банка и обоснования авторского подхода в диссертации определены методические основы внедрения оптимизационного менеджмента

при формировании портфеля ценных бумаг банка. На основе рассмотрения приемлемости условий внедрения ценных бумаг, которые могут различаться с учетом текущей деятельности разных банков и изменчивости условий осуществления их инвестиционно-ориентированной деятельности, в работе определена целесообразность реализации инвестиционно-ориентированной деятельности на рынке ценных бумаг. Учитывая критерии финансовой оценки возможности осуществления инвестиционно-ориентированной деятельности банков, в диссертации разработана процедура определения целесообразности осуществления инвестиционно-ориентированной деятельности банков с учетом финансовых аспектов ее проведения.

Ключевые слова: банк, рынок ценных бумаг, инвестиционно-ориентированная деятельность, портфель ценных бумаг, оптимизация, риск, управление.

SUMMARY

Musienko O. M. The investment-oriented activity of banks on the stock market of Ukraine. – Manuscript.

The thesis for obtaining a Candidate's Degree in economics in the specialty 08.00.08 – Money, finance and credit. – State Higher Educational Institution «Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine», Sumy, 2012.

The theory of investment-oriented activity of banks on the stock market was proved in the thesis. The methodological approaches and practical guidelines of this activity were also described. The definition of author's notion «investment-oriented activity of banks on the stock market» was stated; the features of the stock market structure were defined; the classificatory structure of bank operations on the stock market was singled out; the main and supplementary stages of securities portfolio management were described; the procedure of financial risks hedging strategy when implementing the investment-oriented bank activity on the stock market was developed. The results of the research make it possible to define the basic tendency of overall indices of banks' activity on the stock market; to analyze the influence of factors on the process of investment-oriented activity of banking sector; to estimate the effectiveness of implementation of investment-oriented activity of domestic banks. The methodological theory of optimization management implementation when forming bank securities portfolio was defined; the practicability of investment-oriented activity implementation on the stock market was described; the procedure of defining the practicability of investment-oriented activity of banks and the financial aspects of its implementation was worked out.

Key words: bank, stock market, investment-oriented activity, securities portfolio, optimization, risk, management.

State Higher Educational Institution
"UKRAINIAN ACADEMY OF BANKING
OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE"

Державний вищий навчальний заклад
"Українська академія банківської справи
Національного банку України"

Відповідальний за випуск
доктор економічних наук, професор
О. В. Васюренко

Підписано до друку 28.05.2012.
Формат 60x90/16. Обл.-вид. арк. 0,9.
Гарнітура Times. Тираж 100 пр.

Державний вищий навчальний заклад
"Українська академія банківської справи
Національного банку України".

Адреса: вул. Петропавлівська, 57, м. Суми, 40000, Україна.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 3160 від 10.04.2008

